

A Polgár

A DEMOKRATA-LIBERÁLIS POLGÁRSÁG LAPJA

Előfizetési ára: egy évre 180.000 K. Egyes szám ára: 4000 K
Jugoszláviában 5 dinár, Ausztriában 5000 osztrák korona
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON

FŐMUNKATÁRS:
VÁZSONYI VILMOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST VIII, FŐHERCEG SÁNDOR UCCA 19
TELEFON: JÓZSEF 12-76

„A polgári önérzet nevében“

Immanuel Kant mondja valahol, hogy a dolgok lényegéhez nem tartozik az, hogy azok valóban létezzenek is! — s ebből a szempontból egyáltalában nem meglepő, ha a kormány németnyelvű liberális lapja „liberális polgári önérzetűl“ beszél: Mit kerülnünk olyan sokat! — a polgári önérzetet mi sem apólya olyan hatékonyan, mintha a Ripka-párt együtt meg a választások a szabadelvűpárttal és semmi sem ingatlja meg olyan veszedelmesen, mintha a demokratapárt együtt meg a választásokon a Kossuth Lajos-párttal és a szociáldemokrata párttal. Legalább is ez derül ki abból az intenzitárból, amely a polgári önérzet nevében akarja Ripka pártja mellé korteskedni a szabadelvűpártot — Ripka pártja mögé, amely ma is kormánytárs az ellenzékkel szemben, de ellenzék a kormánypárttal és kormánytársa a Wolff-párttal szemben, a kormánypártiakká téve híveit és ellenzékjévé téve — magát a kormányt, amelynek kormánybiztosa is hadban áll Wolffal, amelynek pártjával azonban vezető szerepet játszanak a Wolff-pártban... a Wolff-pártban, amely öngyűlöletmennyisére a fajvédők bizalmának, mint az egységesséprárt eszlopai-énak. Ha van Valami, ami a liberális polgári önérzetet neveli, az valóban nem lehet más, mint ez a fizta, ez a klasszikusan egyszerű és világos helyzet, a félreérthetetlen megnyilatkozásnak és hovatartozásnak a kristálytisza rendszere, amelyben mindenki megérti a maga szimultán... anélkül persze, hogy bárki is megtalálná a maga mandátumát is.

III. Napoleon írt egyszer egyik bizalmasának: „Épp most volt nálam Bismarck úr és mindent megírt, ami nem az övé.“ Úgy látszik, a kiváltómagot szabadelvűség is azt ígérte Bethlennek, ami nem az övé — a demokratikus szövetség, szemben a kormánypárti támogatás eserepéldányáért... ami szintén elmaradt ugyan, csak hogy itt a támogatás — épp a támogatás elmaradásában nyilvánul meg. De térjünk vissza a liberális polgári önérzethez, amelyet ezután még a „ki tud róla“ rovásban sem fogunk megtalálni soha, ha ezen az úton keressük tovább... Nagyon szép, ha olyan hangon beszélnek a polgári önérzetről, ahogy a „corona civica“ val felkötött római polgár, vagy a középkori nemet város Gudeburg-je, vagy az első forradalmi esztendők deliriumának párizsi előjele is sem beszél — a polgári önérzet azonban nem olyasvalami, aminek egy korlátozott vélelmet szerint szabad exponálni; a polgári önérzet független minden párttól és vagy megvan, vagy nincs, mint minden más, mint a termék, vagy nincs meg — és ha megvan, akkor az a törtélelem tapasztalati szerint elsősorban nem letelje érvényesül, hanem félfele, ha pedig letelje érvényesül: akkor a forradalommal szemben kell érvényesülnie, olyan időkben, midőn az alulról jövő terror valóban veszélyeztetli a polgári társadalmat becsületét, biztonságát, létét, jövőjét, termékét, erjét és hatalmát.

Vázonnyi polgári önérzete épp a forradalom ellen való tiltakozásban mutatkozott meg — ezért vette először három országban keresztül a forradalmat. Akik a Nemzeti Tanács előtt, vagy később, a proklamátorként nemrálma állt: szakszervezeti igazolvány kiváltásával dokumentálták polgári önérzetük törhetetlenségét, azoknak sines jóruk Vázonnyit számonkérni a polgári önérzetet, akiknek (mint elismertük, az egész akkori emigráció) meg volt: a polgári önérzet manifestációja volt a bolsevizmus dingsziszáknál rendszeres ellen. Szívesen kenezdünk a kényszerhelyzetet — nem lépte föl a „jógos önévélelem“ hatalmát, ha az emberek bőrk, fejük, existenciájuk, eszládjuk védelmében kénytelenek voltak eltérni a fejtveres forradalmi tórról... de akkor tálán el lehetne ismerni, hogy legalább is az övével egyenértékű polgári önérzet az, amely elsőnek vette föl a harcot avval a térről szemben, amikor azt forrás felismeretlenül bukált 1918 tavaszi Káosszának véres rémképi mögött!

Vázonnyik az a beszéde, amelyben a miniszteri székéből mutatott föl a bolsevizmus hadikézi-leadására jóformán utolsó részlede, utolsó személyi-átváltás utolsó szövege volt a polgári önérzetnek a katasztrófa előestéjén. Nem az a polgári önérzet, amely új nemzeti előlévők zománccal futtatja be öden aranyát, nem az a nemzeti önérzet, amely

éneket és rangokat koldul a hatalomtól — nem az a polgári önérzet, amely arisztokráciákat paráznál, grince-okat vágrán a maga új nemesleveleivel és főnadrak koronáival az ősi, történelmi neveség felé egy úgr, mint a puritán polgárság felé, nem az a polgári önérzet, amely verőfényes időkben az udvar udvaronca, hogy aztán forradalmi időkben az uca udvaronca legyen, nem a Haveres-hegyi Dávid borszemjének polgári önérzete, nem az a polgári önérzet, amelyet Flaubert Bovary-nál jelenet, mikor azt mondja róla, hogy habonás füsttellet tekintett fel egy öreg hölgyre, mert az a pletyka járta róla, hogy valamikor egy királyi lakájának volt a szeretője — nem az a polgári önérzet, amelynek csak egy választás, az 1905-iki választás a nemeslevek egész archívumát termelte, nem a Saccardok és Nungingek és nem azoknak az aranyembereknek polgári önérzete volt az, akik Szikra (Teleki Sándor) valanikor líros regényének a Betűk-nok hősei, nem az a polgári önérzet, amely a „Jucsiszóság“-ban élte ki a maga történelmi apoteozistát, nem az a polgári önérzet, amely ki akar emelkedni a polgárságból, ahelyett, hogy búske volna arra — nem az a polgári önérzet, amely gögben rájáratásban, exkluzívitásban fellépülje a letűnt világok feudális főnemességeit is, a polgári önérzet, amely úgy kiltár a „nem“ et a feltörekvő veterék felé, ahogy valamikor Arany János Elvezett Alkotmányának Rak Bendője, Maradossya és Nemadossya a „Nem adóunk“-ot kiáltotta, ... nem az a polgári önérzet, amely Vázonnyiban hűdosott azokban az időkben, a polgári, sőt közpolgári öntudat megjelenése volt, sajnos, hiába-vál megjelenése. Akkor is, letelje kellett helytállni

Wolffék külföldi kölcsöne, amelyet nem kaptak meg, de milliókat fizettek érte

Budai Dezső, a Wolff-pártnak a fővárosi villamosvasúti részvénytársasághoz bedologalt alvőre nemrégiben megszökött, Előadást tartott és ebben kissé elszóta magát. Azt mondotta, hogy

kénytelenek a villamosról a napi bevételből fedezni a beruházási költségeket, mert nem kaptak kölcsönt.

Ilyen szomorú kritikát a BESZKÁR-ról eddig még soha egyetlenegy ellenfele sem mondott. Ha nem a fővárosi Villamosvasúti részvénytársaságának egy igazgatójáról lett volna szó, úgy egyszerűen bepárolhaték volna ezért a kijelentésért és a bíróság látrolásában marasztalva volna el a közzétételétől. A múltban legalább lehetetlen lett volna elképzelni, hogy a főváros egyik intézménye, amely milliókoss ételeket reprezentál, ne lett volna jó arra, hogy akár befeljen, akár külföldön amortizációs kölcsönt folyósítsanak a számára.

Nem szívesen adunk igazat Budai Dezsőnek, de ebben az egy esetben kénytelenek vagyunk kijelenteni, hogy kijelentése közel járt az igazsághoz. A Wolff-féle gazdálkodás tényleg elriasztotta a befelőlőtől attól, hogy a főváros a nagyrészt intézmények segítségére siessen. Ha külföldön próbálnak valamit elérni, úgy a hitelezők természetesen előbb érdeklődnek. Az informálódásra mindig azt a választ kapták, hogy a főváros jelenleg vezetői olyan politikai álláspontot foglaltak el, amelynek nekik nem nyújtják azt a garanciát, amely nélkül egy kölcsönt folyósítani tudnának. Ezekre mondotta aztán Wolff Károly, hogy a nemzetközi szűke tálle frontot est, náll ellentük és nem engedni létezéséhez jutni öker.

Kévesen tudják azt, hogy

a villamosvasúti valóban próbálkozott külföldön, de sines nem tudott eredményeket elérni.

Más vállalat is járt úgy, hogy kölcsönt, mint nem kapott hitelet, de azal már kevés intézmény díszelhetik, hogy a külföldi kölcsöne, amelyet nem kaptak

a polgári önérzetnek — de nem egy választójogi szövetséggel szemben, nem egy súlyos defenzívában levő szociáldemokráciával szemben.

Franciországban, ahol a modern „polgár“ fogalma megszületett, és ahol a világ legértartóbb polgársága él, nem tartják összeférhetetlennek a polgári önérzettel, hogy a kormány az egyesült baloldali polgári — és szocialista pártokra támaszkodik, Nemországban, amely évtizedekig legfőbb tüzehely a patricius polgárnak, esztendőknél az őzőben kormányzott a legkonzervatívabb tradíciókra neveltek polgárság — szociáldemokratákkal — mindez nem ment a polgári önérzet rovására, de a polgári önérzet rovására meg egy választójogi szövetség — egy olyan szövetség, amely az általános titkos választójogot küzd: amiről csak a vak nem látja, hogy — persze szélesebb körű perspektívában — sokkal inkább polgári, mint szocialista érdek.

A polgári önérzetnek nincs pártja — otthon lehet minden pártban és kell is, hogy otthon legyen minden pártban; senkinek sem kiváltás, és senkinek sem előjoga... mégis azok beszélhetnek róla legkevésbé, akiknek számára a kurzus bőrkörében külön pártot kreáltak, hogy kormánypárti lehessenek akkor is, ha nem lehetnek a kormány pártján.

Végezetül még egy szerkesztői üzenet: túlságosan rosszul fogják föl a polgári önérzetet, akik azt valahol új rendiség szimbólumának képzik, lefele; Magyarországon, ahol 48 öntelődő történelmi nemessége vetett véget a rendiségnek, nem támaszkodik fel az azt senki a polgári önérzet nevében — a valós polgári önérzet és a valódi polgári politika sinessem kövétel rendi claritászai, de legkevésbé követel ma a akik mégis ilyen politikai csinálnak, azok nem a polgárság érdekeit szolgálják, hanem csak pártérdekeket.

X.

meg, milliókat fizetett volna rá, a BESZKÁR a diadal, hogy ezt a lehetetlen dolgot, magvalósította. A drága kölcsönnek, amelyet nem tudtak lebonyolítani, de azért sok pénzbe került, furcsa történetje a következő:

Egy szép napon azzal jelentkezett a villamosvasúti igazgatóságánál valaki, hogy hamarosan Londonda utazik és mivel nagyszőrű összekötéseit szeretné, ha a fűzős kintája, a BESZKÁR-nak kölcsönt szerez. Nagy önméltalag fogadták és rögtön megbízást adtak neki, hogy

egy millió font sterling kölcsönt vegyen fel a villamos nevében.

Az illető úr a múlt esztendő nyarán valóban külföldre járt az angolok fővárosában és-intézte a saját dolgait. Közbe állított lépéseket tett a BESZKÁR kölcsönnek lebonyolítása érdekében is. Aztán hazatért és biztosította a vezetőket, hogy az egy millió font sterling nagyjá majdnem kintásán előtt em — és még bizonyos formálisok vannak hátra. Aztán újra kintazott — ez már őszel történt — és vissza is tért valami ajándattal. A villamosüzemreáraságnál úgy vártak hazra, mint a Messliást, mert háromszázegyenven millió forintban szép összeg ar, hogy ezen az alapokon komolyan tervezgetni és építkezni lehessen.

Az ajánlatot csak az igazgatóság látta, hogy mi van benne, senki sem tudta és senki sem érdekel. Mindenkire feltételek dolgok lehetek benne, ha a BESZKÁR igazgatósága is, amely pedig hajszálra a pénzt, elfogadhatatlannak jelentette: az állítólagos kölcsönt és ezzel a tálalástól befeljenek nyilvánították.

Minden más vállalatnál ezzel az ügy egyszor a mindenkire liberális volna a nagyrészt... Mi sem emelkedhet meg róla, hiszen egy ákár vállalkozásnál ilyen szűkös befeljenek ilyen üzemi képtelenségek és az igazgatóságnak minden óhaja az az leti életben nem mindig teljessé válik. Ebben az este

ben azonban az érdekes éppen az elutasítás után kezdődik. Mellesleg szólva,

az egy millió font sterlinget nem valami pénzember akarta hozni, akinek ez a hivatala, s aki a pénzügydalgal valóban jó kezesben van, hanem egy mérnök-vállalkozó.

Igazán nem akarunk ennek a vállalkozónak üzleti súlyával foglalkozni, hiszen nem is ismerjük. De a vállalkozó személyében a kérdésben nem is fontos. Nagyon jól tudjuk, hogy beteg közgazdasági életünk egyik kórtünete az, hogy külföldön minden ember valaki számára hűbélből ügyvésként felhasználja és így ahhoz provokáló jutni. Készségeiket existenciájuk valóban behajtandók az ügynőkök ilyen irányú segítségkérését igénybe veszi, sőt néha egy-egy ilyen üzletből át-hat ügynök is leszdi a maga jutalékát, de mégis csak furcsa, hogy Budapest székesfőváros egyik hatalmas részvénytársaságának egy ügynök segítségét kellett igénybe venni, sőt hozzájárulni a kudarchoz még az is, hogy a próbálkozás ennek dacára nem sikerült.

Az ügynök más esetekben egyszerűen állított volna, mint a kámför, most azonban követelésekkel lépett fel.

A megbeszélések eredménye az, hogy a vasút, bár a hűbélből nem kapta meg, de azért fizetett. Nehogy a villamosnál letagadják ezt a furcsa kis üzletet, ideiktatjuk a kifizetés dátumát is:

1921 október 25-én 25 millió koronát fizetett ki a főváros a vállalkozó kezéhez, azért, mert ajánlatát nem tudta elfogadni és amiért a külföldi kölcsönből semmi se lett.

25 millió koronát a főváros közönségének a pénzéből kibocsátotta az ablakon. 714 embernek kellett 3500 koronás árszámjegyet fizetnie csak azért, mert a főváros ma már nem kap külföldi kölcsönt. Mindezeket azért mondtuk el, hogy Budai Dező közéletünk igazságát regisztráljuk. Valóban a főváros mostani vezetése felvenne kölcsönt, ha kapna. De ahhoz, hogy valaki hitelteljes legyen, az is szükséges, hogy mások bízzanak benne.

A másik front felé

ELSŐRENDE SZEREPOSZTÁSBAN, színtelen leírásról rendelkezésben kerül színtre az évad leglátványosabb színháza: „Titkos harcok a titkoságról”, a kormánygyűlésről; a jelen voltak tökéletesek voltak — nem bizonyított a közönség sem, amelyet folyton forgatnak, az világszerte effektusok, tökélyt pedig mi sem jellemel jobban, mint hogy még... a lezserítés, több reakcióra is érzékenyebb hűbél. Nyilvánvaló jelöltek tulajdonképp nem is volt — az egész darab a háttérben játszódott le, hogy úgy mondjuk: a hátér volt itt az előtér — a legfőbb dramaturgok — a külsőszereplők voltak. A közönség el volt ragadtatva: különösen a nagy jelenet után, mikor kiderült, hogy a kormány az első felvonásokban csak azért kapta, gyúrta, főzte, izasztotta, propagálta a jeles kiszáradást a részlegesen nyílt választójog mellé, hogy aztán a darab kulminációs pontján — 6 gyurassék, főzések, izasztassék, kapacitáltsák az egészen nyílt választójog mellé. Igazán nem is tudjuk, mikor volt nehezebb a kormány dolga: mikor meggyőzte a kiszáradt, hogy a titkos választójog ellenkezik a magyar jellemmel, meg hogy: a titkos választójoghoz elvileg akár évszázadokig ragaszkodhatunk, csak ép a szavazás pillanatában álljanak a nyílt választójog mellé, vagy hogy a titkos választójog: sötétbeugrás, szóval, hogy a titkos választójog elzsidószer nem kívánatos elemle közéletünknek... vagy pedig akkor, mikor orozó-lökentet harcolt a titkoság addigi mértékének épésében harcolni — a kiszáradt ellen. Valóban, tökéletesen csekélyen-szövészt el sem lehet képzelnünk a kormánygyűlésben, amelyről nemrég még azt mondták, hogy ennyire szomjúba a titkos választójog íglt, hogy tehát a passzív ellenek duplán bűnös, ha a titkos választójognak a természetny mint-talaját nem peremelti parlamenti felszólalásával — a kormánygyűlésben forrongást rendeznek az addigi titkoság ellen is e erre jön a kormány, elmentamódja meggy az a titkoságért, hogy szövetséges és társult liberális hatalmal lássák, milyen óriási vívnamny jelent az is, hogy — minden marad a régiben.

MOST MÁR BÁRCZY ISTVÁN ELLEN IS meg kell védeni a polgárságot — ez derült ki a szabadelvűpárti nyilatkozatokból. Fel kell világosítani a polgárságot — mondják s nem is gondolnak arra, hogy ez már megtörtént... s hogy ép a szabadelvűpárt politikája, ép az 6 politikájuk világszerte jól leghatékonyabban, legmeggyőzőbben, legközvetlenebbül is lezsemálatottabban a polgárságot, hogy — a polgári érdek ma nem az ellenkezőkivüli ellenkezőségeit követeli, hanem minden liberális és demokratikus erő összeforrását. Sajnos, a szabadelvűpárt még nem vonja le eddigi politikája következményeit — a polgárság azonban levonja és szép nyugodtan megvárja azt a napot, mikor nem mások beszélnek helyette, hanem maga mondja el véleményét az urnákban. X.

A polgárság öntudata elsöpörte Zilahi-Kiss Jenőt

Zilahi-Kiss Jenő elbocsátása, Wolffék bukásának első beismerése

A belügyminisztériumban — mint A Nép írja — március 25-én készítették el azt a leiratot, melyben Zilahi-Kiss Jenő alpolgármester június végéig szabadságra küldik és akkor B-listára helyezik. Zilahi-Kiss Jenő elváltatása a városházáról első beismerése annak, hogy a kormány tisztában van a fővárosi választások eredményével. Ez a mezesítés előzetes beismerése annak, hogy Wolffék megbuktak a városházán és a közgyűlésben csak a liberalizmus és a demokrácia pártjának lehet döntő szavuk a jövőben. Zilahi-Kiss Jenő személye mintegy szimbólum volt annak a rendszernek és annak a szellemnek, amely ellen a fővárosi közgyűlés demokráta ellenzöke három éven keresztül keményen és elszántan harcolt. A küzdelem csak helyi eredményeket tudott elérni, de nem tudta megtörni a gyűlölködésnek és az üldözésnek azt a szellemét,

amelyet Wolffék honosítottak meg a városházán. Sőt ez a szellem szinteg meg is erősödött és gőgdiben odajutott, hogy az alpolgármesteri állást éppen Zilahi-Kiss Jenővel, Wolffék legexponáltabb hivatalos és a városházai uralkoló leghangosabb szószólójával ültették be. A demokráta ellenzök mellé választ adott erre a kinevezésre, amikor elhagyta a városházát és passzívításba vonult. Ez a passzívítás most megzörgette a fővárosi polgárságot és a polgári öntudatot, az a néma erje is elég hatalmas volt már ahhoz, hogy elsöpörje az helyéről Zilahi-Kiss Jenőt és B-listára helyezze azt a tisztviselőt, aki kedvét lelto abban és ambícióját elégette ki, hogy becsületes, tisztességes existenciáit ezrezt faszított meg kenyéretől és tasztított el állásáról.

Szélsőségek

Rassay Károly a szélsőségekről tréfálódik. 1922-ben Rassay Károly beszédekert tartott az egység érdekében és hangzatosabb, hogy a polgári pártoknak együtt kell mennük. 1922-ben írtó harcolt hirdette Sandor Pál is és különösen Rassay Károly a Heinrich-párt ellen; ma együtt van Heinrich Perencecz, aki nyilvánosan állást foglalt az általános választói jog és a titkos szavazás ellen. 1922-ben számos beszédben kigúnyolta azokat, akik baloldali szélsőségekről beszéltek és kigúnyolta azokat, akik azzal támogatják a kormányt, hogy szélsőségesnek hirdették a demokratikus ellenzöket küzdelmet. Ezekben a beszédekben mintegy látnoki szemmel meglátta, hogy mit mondtunk mi most, három évvel később velük szemben.

Rassay Károly 1922. május 14-én Debrecenben a következőket mondotta:

Vajjon mit szólunk ahhoz az egységhez, amelynek jobboldalán a nemzeti polgári párt áll. Baloldalon pedig azok vannak, akik a felekezeti békéltetésért és gyűlöletért szitják. Csak az a politika hozhat egységet, amelynek nyomában megértés és béke fakad. A nemzeti polgári pártal is kéntelen vagyok foglalkozni, mert itt is kitűztek lobogójukat. Akkor jöttek ök, amikor divat lett liberálisnak lenni, két éven keresztül azonban, amíg mi küzdöttünk, sohasem láttuk öket. A nemzeti polgári párt azt hirdeti, hogy mentesek a jobb- és baloldali szélsőségektől. Nem beszélnek a jobboldali szélsőségekről, hanem beszélnek arról, hogy mi volt a baloldali szélsőség? Ez abban állott, hogy mi két éven keresztül jogrendet és jogbiztonságot követeltünk. Hol voltak ezek az urak ez alatt a két év alatt? Akkor magunkra hagytak bennünket ebben a küzdelemben és csak akkor jelentek meg, amikor a liberálisizmus szájába már a mandátumért való harcot is jelentette. Mi nem olyan liberálisizmust akarunk, amely napirendre akar térni nyolc Ártatlan ember halála fölött, amely napirendre tud térni azzal, hogy a magyar állam erjeje nem volt elég a megtorláshoz. Mi olyan liberálisizmust akarunk, amely lezsalol ezekkel a szélsőségekkel. Olyan liberális államférfiakat akarunk, akik tudnagok tettek erről, amikor néhez volt, amikor küzdelemteljes volt, amikor rágalom járt érte.

1922. május 16-án a Lipótvárosi Demokrata Körben a következőket mondotta:

Hiába hoznak akármilyen nagy, de konterverz gondolatokat, egyet nem tudnak elhomályosítani: azt az igazságot, hogy ma nem személyeken múlik az ország sorsa, most nem másod- és harmadrendű kérdésekről kell küzdeni, hanem azért, hogy a jelenlegi kormányzati rendszerrel szemben olyan erős ellenzöki tábor legyen, amely képes lesz a nemzetnek alkotmányos rendjét visszatámasztani.

A nemzeti polgári párt kijelenti, hogy 6 ment a szélsőségektől és egyedül Jögesített a szabadelvűség hírdetésére. En nem tudom elefeletlen azt, hogy ez a párt nyolc halottának a koporsója fölött igen hamar meg tudta nyugtatni a lelkiismeretét és csak akkor talált magában újból ellenzöki véleléásokat, amikor az egyik nagytözedsége pártagnak nem is az élete, csak a jövedelme volt veszélyeztetve. Hát igazuk van. Mi nem azt a régi szabadelvűséget akarjuk hirdetni, amely kis kikékelnek elhelyezkedést biztosít, nekünk nemcsak a belvárosi nagytözedsésnek megzörgetti jövedelme fáj, hanem az a sok elvett ezisztencia, amiket derékban törtek kettő. És ha nem volt háttérország ahhoz, hogy megmondjunk nekem a keresztény kuruusál szemben, hogy ez népművelés alapul, akkor éretek magamban háttérorságot, hogy megmondjam: nem azt a szabadelvűséget akarjuk, amely újra a megmaradt kikékelnek akarja a hatalmat a kezére jöztetni, hanem azt a szabadelvűséget, amely ennek a nemzetnek olyan atmoszférát fog teremteni, hogy minden dolgozó polgár nyugodtan, békésen haladhaj a maga útján. (Élénk taps és taps).

— Ezért megyünk mi külön és ezért vagyunk szélsőségesek, de azt hiszem, mindannyian viselkedjük a szélsőségekkel és a vádjal, akármilyen terrort is fognak velünk szemben alkalmazni.

1922 május 17-én a Jözelevárosi Demokrata Körben a következőket mondotta:

— Mi megyünk tovább előre egyenesen a magunk útján és szemben állunk a harcban nemcsak a kormánnyal, de azokkal is, akik különböző katalógusok alatt, mint a kormány segélyesapátai vonulnak fel. Ezeknek az uraknak én elősorban nem azt vetem szemükre, hogy néhez időben elvonultak és nem támogatnak minket súlyos harcainkban, de azt meg kívánom tőlük, hogy amikor új életre ébrednek, ne az legyen első tevékenységük, hogy háttérországban bennünk, akik megteltek kötelezettségekkel. Ha jók voltak akkor, amikor csak abban a tudásban tudtak nyugodtan elaludni, hogy van néhány háttér ember, aki a polgárságot, őertük is vásárra viszi a börtöt, ha jók voltak akkor, amikor csak a mi harcainkból merítették erőt a maguk passzívításához, akkor ne igyekezzenek most a mi rovására politikai babérokot aratni. Ez ezenfeli is erkölestennek tartom az egész alakulásukat, erkölestennek kell tartanom, mert nem öszinta elfoglalás az, hogy valóságban támogatom a kormányt, hegyenél is időnként pedig ellenzöki álláspontot foglalkol el.

Külön jelentőséget kell tulajdonítanom a nemzeti polgári párt fellépésének abból a szempontból is, hogy éppen úgy, miat annakidején Hegedüs Lóránt a maga nagy gazdasági tudásának presztízst, majd később a Kieborlsberg és Rádasyk a maguk politikai múltjának értékelt rendelkezésére bocsátották a kurzusnak olyan idökbön, amikor a zátonyrafutás már majdnem elkerülhetetlenek látszott, most a nemzeti polgári párt az, amely rég elmúlt idökből származó liberális híret felvonultatja a kormány támogatására akkor, amikor attól kell tartanunk, hogy saját büncei terke alatt végképp összeroppan. Nem azért beszélnek erről a kérdérről, mintha attól félnek, hogy sok szavazatot fog tudni szerezni magának ez a párt, de szökösegesnek tartom, hogy végre lerántam a leplet azokról, akik liberális szavazatokra szöntantának és egyben legfőbb céljuk az, hogy újabb jelöket adjanak a haladók kurzusnak.

Lássá be hát végre Rassay Károly, hogy az az áll a helyes, amelyre Bárczy István lépett. A szöcállási veszedelem hirdetésre csak Bethlen-féle politika. A szöcállattal való szövetséges ellen állás nem illik azokhoz, akik már többzör háttütek szövetséget a szöcállattal polgári celök érdekében és nemcsak Bethlen monopóliuma, hogy csak neki szabad szöcállni a szöcállattal. 1920-ban az Erzsébetvárosban és a Lipótvárosban, a szabadelvű pártunk ebben a két legörösebb kerületében a szabadelvű bizottsági tagok Wolffék paktumos listáján kerültek be a városházára. Ha akkor meg tudták érteni azt, hogy az egy-lista nem egy-párt: akkor ne szöneljék azt, hogy azóta ölmotompaságha estek, hogy nem tudják ezt a differenciált megzörteni. Pedig sokkal súlyosabb és életlenedőbb volt, hogy együtt mentek a Wolff-párttal, mint az, hogy a polgári jogokért: az egyenlő jogért és közzabadságért együtt mentek a progresszó pártokkal!

Különbösen is hogy képzelnék a dolgot! Valóságos előtt külön menni, azután együtt menni! Mert ha szemremélem, azzal tisztában vannak azok, akik Bárczy kiválása után és a szervezett elzsidésbe után is folyton tovább hirdetik, hogy csak azért is tovább küzdenek és háttátámadják az egységes progresszó frontot: hogy a városházán csak csekély számmal lehetnek. Kikkelt akarnak löbbséget csinálni és együtt dolgozni Felünk vagy Wolffékkal! Ha velünk akarnak együtt dolgozni, akkor miért szökyeznek a választásnak velünk együtt megzörteni! Helyese verse jut eszembe:

Biamier mich nicht mein liebes Kind Und grüss mich nicht unter den Linden Später wenn wir zu Hause sind, Wird sich schon alles finden. A városházán akarnak bennünket szeretni, addig azonban dörögnek ellenünk a legkomolyabb ábrázattal. Hagyjának fel a dörögéssel, aminek úgy sincs más célja!

ZSOLDOSS magántanfolyam
Elnöki és közéleti magánvizsgák, kfta, értéktörvény, ügykezelés stb.
VII, Dohány u. 84 :: Telefon: József 124-47

Május 15-én lesznek a fővárosi választások?

Új ajánlást íveket ad ki a belügyminiszter

A falakon mindenütt választási plakátok, újszólva minden nap választásüvölések, az illetékes hatóságok és hivatalok már minden irányban előkészítik a fővárosi választásokat, de a választások dátumát még senki sem tudja. A belügyminiszter dolga volna intézkedni, a belügyminiszter azonban úgy látszik, nem tud dönteni. Nagyon sokféle van jóba vannak s így nem lehet megállapítani a választások napját. A miniszterhez legközelebb álló párt Ripka pártja, még csak vajdik a egyelőre csak halottakat szült. A belügyminiszter másik barátja, Wolff Károly is rosszul járna, ha már most kellene választani. Igaz ugyan, hogy minél tovább tologdik ki a terminus, annál rosszabbul fog járni, de ezt ő nem tudja, vagy úgy tesz, mintha nem tudná és egyelőre nem banja, talán tesz is róla, hogy csak tologdják ki minél messzebbre a választások határpárta.

A napokban már úgy volt, hogy április 28-ika és 29-ike a választások napja s hogy az erről szóló rendelet e hét közepén megjelenik, e hét közepé azonban elmulrt s a rendelet még mindig nem jelent meg. A főváros jogügyi osztályán érdeklődtünk ez ügyben s a következő információkat kaptuk:

— A belügyminiszter rendeletét még nem kaptuk meg. Az április 28-iki dátumot sokan emlegették, de nyilván csak kombinációk. Nem is nagy a valószínűsége ennek a dátumnak. A törvény értelmében a közigazgatási bíróság a hozzáérkezett panaszokat harminc nap alatt kell hogy elzárta s ezt — mint-

hogy a panaszok beadásának végző határideje március 20 — április 20-ikára mondják. A dolog nem egészen így áll. A közigazgatási bíróság a törvény alapján jár el, ha a harminc napot a panaszok beérkezésének dátumától kezdődőleg számítja s így az április 20 már így is elteltélő 3-4 nappal. S még ezzel is csak papíron jogerőnyes a választói lista. Igazán jogerőnyes csak akkor lesz, ha a főváros a nevlejtromokban e közigazgatási bíróság döntéseit keresztül is vezet. Akárhogy hányjuk-vetjük is a dolgot, 3-4 nap erre is kell és így az április 20-ból már körülbelül április 30 lett. Ettől számított 15 napon belül kell tehát megjelteni a választásokat. Ez körülbelül május 15-öt jelenti.

Ami az ajánlást íveket illeti, a belügyminiszteri rendelet erről sem jelent ugyan még meg, de illetékes helyen így tudják, hogy a rendelet mintát fog előírni, az e minta szerint elkészült íveket az egyes pártok tartoznak bélyegzővel lebélyegezni, a jelölteket feltüntetni s az íveket a jelöltek listájával együtt a kerületi eljárásióságoknál lebélyegeztetni. Így azután lehet aláírásokat nyújtani.

Ez azt jelenti, hogy Wolffék eddig hiába vezették. Pedig nagyon vezették. Megkérnyeztek mindenkit, akiből hozták, fővárosi tisztviselőket különösen, tanító-tanárhíveket a zserokok révén próbáltak és próbálnak a szülőkhöz férközni, szóval „dolgoztak”. S most így lehet, hasztalan dolgoztak. Az az érzésünk, hogy úgys hasztalan dolgoztak.

Koródi-Katona János

a XIII. választókerületben tartott keresztényszocialista választói gyűlésen azt mondta, hogy amennyiben a liberális és radikális zsidóság a fővárosi választáson ismét szövetkezik a forradalmi szocialdemokráciával, úgy számoljunk a következményekkel. Ezt azonban fogjuk előfordítani — ugyancsak Koródi-Katona — és számoljunk azaz, hogy a legközelebbi országos választások a numerus clausus kiterjesztésének jogában fognak lefojni. Ime, már megfoghatóttak szemünk előtt a büntetések azeri, hogy a polgári pártok a fővárosi választásokon együtt haladnak a szocialdemokratákkal. Mi a büntetés tudomásul vesszük, attól nem ijedünk meg és Koródi-Katona János fenyegetésével előrendre is igyekeznifognak, hogy a fővárosi választások alkalmával az őszes liberális erők egyesítésével elsöpörjük Wolffékat és megteremtjük a demokrácia uralmát a városban. Hogy mi lesz a legközelebbi országos választásokon, az igazán nem Koródi-Katona Jánostól és társaitól fog látni. Az sokkal inkább azon múlik majd, hogy a fővárosi polgárság valóban felismerje a fővárosi választások óriási jelentőségét és ne engedje magát félvezetni se a Koródi-Katona Jánosoktól — akik a polgárság ősi ellenségei —, de azoktól az álliberális és féliberális pártoktól se, amelyek nem a büntetés fenyegetését, hanem a jutalom mézesmadzagját szövik a választások idején a polgárság előtt megcsillagolva. Koródi-Katona Jánosék a numerus clausus akkor is kiterjeszték, ha a polgárság nem is halad együtt a szocialdemokratákkal. A numerus clausus élete attól függ, hogy Koródi-Katona Jánosék hatalom maradnak-e vagy sem. A féliberális és álliberális pártok mézesmadzagairól azonban a választások után leolvad a méz, mert ők az ígéreteknek akkor sem tartják meg, ha uralmra kerültek. Az álliberális és féliberális pártok nem a polgárságot vannak, hanem önmagukért, ők nem a polgárság érdekeivel törődnek, hanem a magukéval. S nekünk a harcot nemcsak a fenyegetés reakció, hanem az ígéretekkel esztő álliberális pártok ellen is egyforma erővel kell folytatni.

„Kiplakátírozták a fiamat!”

Hazahívjam Olaszországból Ripkára szavazni!

Egy kétségbeesett demokrata apa hamleti tépelődése közben a következő levelet intézte a Nemzeti Demokrata Párt vezetőségéhez:

A Nemzeti Demokrata Párt teh. elnökségének Budapestén.

Mélyen tisztelt Elnökség!

Bátorodom tiszteletteljesen értesíteni, hogy a Ripka-párt Ede fiamat kinevezté a párt választmányi tagjává és a nevéét is kiplakátírozta. Minthogy fiamnak, aki negy év óta Olaszországban él, ezen nagy megtiszteltetéséről halvány sejtésem sincsen: kérdem, nem atyai köte-

lességem-e őt rögtön értesíteni és elrendelni, hogy hagyja ott azt a csunya országot és jöjjön azonnal haza ebbe a szép és boldog Magyarországra, ahol őt, a kiülőözött zsidó fiút, egyszerűen ilyen nagyon megbesülik.

Budapest, március 19.

Maradok tisztelettel

Mayer Miksa.

VI. Madarierky uca 75.

Mit tanácsoljunk nekik... Hazahívja a fiát Olaszországból Ripkára szavazni!...

„Addig nem lesz rend ebben az országban!”

Soha annyi megmentője nem volt az országnak, mint az utolsó éveken, soha annyian nem akartak rendet teremteni, mint a kommun bukása óta és a megmentőkről, a rendteremtőkről még soha oly gyakran nem derült ki, hogy ők az ország helyreállításának és a rendnek a legfőbb akadályai és legnagyobb ellenségei. A rendesnlők közé tartozott Lédérer Gusztáv és Kmetyi Károly, a rend letéteményesének tartják magukat a gunibotos tintetők és az elmulrt hétéen a rendteremtésnek egy új helyrehozó jelentéket abban az érveztetében, aki halálra ítélt és „kivégezt” egy közházart a nyiregházai huszariakanya pudlászán. Madák József érveztő már megtanult annyit a Lédérer Gusztávoktól, hogy ma már nem kell valakit megölni minden indokolás nélkül, csak úgy egyeztetni „sans phrase”. Az egyéni bosszúnak, a gyilkossági hajlamnak is kinakították már a tehélnakját, az ideológiláját egyes rendesnlők. Madák József is annak rendje és módja szerint közölte a közházárral, hogy „halálra” van ítéltve, a kivégezés során nem mulasztotta el megfogyni, hogy „addig nem lesz rend ebben az országban” és a végeén az akuszálással segédköz közbeszárkónak azt is meg tudta magyarul, hogy „ilyezkor ezt öngyilkosságnak szokás kihirdetni”. Mi nem tudjuk igazak-e azok a nyilatkozatok, amelyek az érveztő eseményével kapcsolatban megjelentek, de ha igazak, akkor az is hozzátartozik a nyiregházai esethez, hogy az érveztő állítást „abban a téves hitben” követi el, hogy neki elég joga van s hogy orszol az igazságszolgáltatásnak tesz eleget. Tipikus körkép a nyiregházai eset, szomorú visszafüggőzödése egy pohár vízben annak a háborgásnak, mely a lelkeket megmegtévezté és szomorú tünete annak is, hogy „miért nincs rend ebben az országban?”. Azért nincs rend, mert túlsokan vannak a rendesnlők, mert a rend megteremtését mindenki el akarja vonni az arra hivatott tényezők hatása alól és mert a nyiregházai huszariakanyárral az érveztő — a legalacsonyabb katonai sorszi — azt a hatalmat vindikálta magának, amely a kir. Kúriát illet meg. Amig ezek a „néves nézetek” nem pusztulnak ki az agyakból, addig nehezen fog teljesen helyreáltni a rend ebben az országban.

Aki mindenkit meg akar érteni, az legvégül esodálkodik, hogy őt nem akarja megérteni senki. Eléged meg azzal, ha rájöttél: mi a magad érdeke. Tegy öntudatos polgér...

Harcolj a lapodért, hogy a lapod harcolhasson érted!

A felvett választók 10—15%-ának a jogát akarják elkobozni

Elrejtették a szavazók neveit idegen választási körzetekben

A központi választmány és a választási bizottságok munkájának sikerült a választópolgárok 25%-át — a külföldi kihagyások által — választói jogától megfosztani. Évtizedek óta itt lakó és itt adózó polgárok estek el így legelényibb alkotmányos joguktól. A kihagyásokon kívül azonban más módon is azon igyekeznek, hogy megriktítsák és megzedelejk az ellenzéki választók amúgy is megfogytakozott táborát.

Körülbelül 10—13%-ra lehető azoknak a választóknak a száma, akiket felvettek ugyan a névjegyzékbe, azonban akiket szemben új módszerekkel eszáltak ki, hogy meglévő választójoguk gyakorlatában lehetőleg akadályozva legyenek.

A Polgár már rámutatott arra, hogy a választók egy részének a nevéét — tévedésből? vagy tendenciából — rosszul vették fel a névjegyzékbe. A demokrata pártok választási irodájába most tömegesen érkeznek újabb panaszok arról, hogy

a választók nagy részét nem abba a szavazókörbe vették fel, amelybe lakásuk szerint tartoznának,

hanem más körzetekbe. Így Freund Dező műépítész, aki a törvényhatósági bizottságnak is tagja volt és a Rákóczi tér 10. számú házában lakik, a választói névjegyzékben Bérkocsis uca 10. szám alatt van feltüntetve és így egész más választókörzethez tartoznék. A következménye az ilyen elírásoknak természetesen az volna, hogy a házfelügyelő nem tudja majd közbesíteni a választási igazolványát és az vagy elcsúszad, vagy pedig visszkérlet az előjárásokhoz. Ennek következménye azután az is, hogy a választók között feltűnően sok az „ismeretlen” és igen sokról állapítják meg a választási bizottságok, hogy „elkölözött”, holott köztudomású, hogy az utolsó éveken a költözödések száma úgyszólván a minimumra redukálódott. Ha tendencia van ezekben az elírásokban és tévedésekben, akkor megnyugtatók Wolffékat és csatlósait: számítsanak nem fog sikerülni. A választókat felhívjuk, hogy kísérjük figyelemmel szavazati jogukat és ne nyugodjanak bele abba, ha az illetékes választói körzetben a nevéüket

nem találják. Nézzék meg, vajjon nincse-e a nevéük felvéve a szomszédos vagy más hasonló körzetben és ássák ki a szavazati jogukat, ha azt bármilyen módon el is próbálták rejteni. A demokratikus ellenzéki pártok maguk is minden el fognak követni házmegebizottait által, hogy a polgárok választói jogát bármily eszközökkel megállapítsák és

fel fogják kutatni minden választónak jogát, nem fogják megengedni, hogy egyetlen polgárnak a joga is vessendőbbé menjen.

A választási bizottságok és a központi választmány felkísmeretlen munkája csak fokozottabb éberségre és ellenőrzésre fogja sarkalni az ellenzéki demokratikus pártokat, hogy az elkövetkező választáson mindenkit csotatorba állíthassanak, akiknek a szavazata hozzájárulhat ahhoz, hogy a reakció eltűnjék a városházáról.

40 szám	FOGORVOS	40 szám
R É S Z L E T T E R E S	Dr. Kovács S. és Barna I. fogorvos, specialista fogász Budapest, VII., Erzsébet körút 40-42	R É S Z L E T T E R E S
40 szám	Műfogak, fogorvosok ok teljesen szápadás nélkül. Aranyhídak és koronák aranyat pótló fémekből s. foghúzás, fogtorna (plombás) érztelenítéssel (átvitallal) is. Műtétet esztélen is forduljon a legnagyobb bizalommal 40 év óta fenálló rendelésben. Vádrak szoroktűl fogottatunk. 10 év jótállási szenditvő mérsékelt árak! Orvos-tanács díjtalan. Rendelés d. e. 9-ig, d. u. 2-7-ig. — Vasár- és ünneppap d. e. 10-1 óráig. — 40 éves szakítás	40 szám
40 szám	FOGORVOS	40 szám

Nézzén a tükörbe,

hisz Ön követ!

Használja a „VEGETIV FORTE” tablettát és oly karesz lesz mint barátja. Kapható bekabelli minőségben.

„HUNNIA” gyógyszertár Budapest, Erzsébet körút 56
Egy doboz ára 21.000 kor. Teljesen ártalmatlan növényi anyagokból készül. Orvosok ajánlják

Hatalmas választói gyűléseken tüntet Budapest népe

Legközelebb a Vigadóban és a Tatterzáiban fog felvonulni a polgárság és a munkásság

A közeledő választások előlelei már megmutatják, hogy a polgárság teljes tudatában van annak a döntő küzdelemnek a fontosságában, amely Budapest lakosságára most elkövetkezik. Már ma láthatjuk, hogy enélkül teljesebb választás még nem volt Budapesten és még soha akkora tömegek meg nem mozdultak, mint amelyek most fognak az urnák előtt tanúságot tenni meggyőződésükről és arról a vágyukról, hogy végre a felszabadulás megkönnyebbülését hozhassék a főváros számára. A választáson közös frontban harcoló ellenzégi pártok már hetek óta napról-napra üléseket tartanak. Minden kerületben és a kerületek minden részében megjelentek az ellenzégi pártok politikusi, hogy felhívják a választók figyelmét a meginduló választási harc fontosságára. Hatalmas tömegek vesznek részt min-

den egyes ilyen üléseken, a polgárság és munkásság legszélesebb rétegei tüntető felkeléssel töltik meg szünetesülése a népgyűlések színhelyeit. Az ellenzégi demokratikus pártok egyesültek körül és vállalták folytatják tovább az agitációs küzdelmet és

legközelebb két hatalmas demonstratív gyűlésen fogják dokumentálni azt az erőt, mely megöktük a reakció ellenében felsorakozik.

A polgári pártok a Vigadóban fognak nagy tüntető népgyűlést tartani, melyben a munkásság képviselői is részt fognak venni. A munkásság viszont a Tatterzáiban fog hatalmas választási értekezletet tartani, a polgári pártok részvételével. A polgárság és munkásság ereje impozáns módon fog ezeken a gyűléseken megnyilatkozni.

A PESTI POLGÁR NAPLÓJA

Írja: KRÚDY GYULA

A tavasz hajója viszi el a pénzt Pestről

Hajnalunkint hallom őt, amikor elbődül az ablakom alatt, mint valami messziről jött szörnyeteg, amely nagyot bűvészködik az előtte feltűnődedő városban. Talán annak a pezsnék örül, amelyet a ködborult kupolák, halovány hálózatok alatt szorongatnak narukukban az alkof, hogy majd ocsadassák pénzeseikjüket a foka-hajóval érkezőknak. Mert ez a hajó viszi el a legtöbb pénzt Pestről.

Még sötétben indul ez a hajó abból a kanyarodóból, ahol Visegrád és Nagymaros nézneknek át egymásból, új szomszédok módjára. Itt még kének mondják manapság is a Dunát, különösen azok, akik a kocsmacégekkel pingálják. De ennek a hajónak az uttsai nem sokat törődnek a Duna színelével. Félálomban helyezkednek el a hajón batyuikkal, kosarakkal. Alusznak, mint a kőposztatejek. Kendőkbé, szoknyákba burkolóznak, mintha csak ezt az egyféle agyart ismernek életükben. Nekik ugyan hiába szólal meg a harangzó Obudán; nekik ugyan tutulhat a kapitány; addig nem jönnek vissza az álmok országából, amíg a hajó nagyot kanyarodva ki nem kót a nagyvárosra előtt.

Es viszik a pénzt Pestről kőtenyben és szatyorbán, zsebköbén és bngyellőribán, mert Pest minden nap enni akar. Azt mondja ugyan a kőményseprő, akivel ebben a tárgyban értekeztem, hogy ezen a télen az ő állása jóformán egészen feleslegessé vált Pesten: sokkal kevesebb kőmény füstöltött, mint egyébkor. A kísérlet és a szél, amely tudvalevőleg a kőményeken át bűvík be a házakba; nem találkoztott füsttel útjában. De hát a kőnyhában mégis csak tütnelnek, mert a kőnyha nem lehet még lang nélküli, akármilyen szomorú világ is van odakívül a városban.

Es még most is vannak kőnyhák, amelyek számontartják, hogy a kalendáriumi vándorló elérkezett tavasz kapujához: mindenféle ízes jövevények érkeznek a reggeli hajóval; hogy az emberek százáinak keserűségét enyhítsék. Itt van a zöldborsó, amely még nem ismeri a borsóféldék pákosztos verebét, mert üvegházban jön a világra, együtt a tulipánnal. Gyermekek pirosgázók kegeg az új retek, oly boldogban, mintha semmi baj se volna a városban, mindenki csak az ő megérkezése várná, amikor a levegőgőben új hullámok új étvágyakat hoznak. Hát még a saláta, hogyan harsog zöden, üden, ropogósan, hogy az embernek kedve kerekedik őt olajjal és cecettel jól nyakon önteni, pedig még messze van a husvét locsolás. Az új hargyina barátai, az ilyenek, meglegedve bologatnak, amikor a főt marháhus mellett megjelenik a kedves évszak fordulásának és a kis hirnőke. Van már minden a pesti piacon, amivel a tavasz szokott kedveskedni a pestiek tünynek. A tyuktojás olyan üde, mint az első virág. A fiatal báránypecsenye és a malac is még mindig tavasszi edelnek számít, mert hiszen sokan akkor sem juthattak hozzá, amikor a pontos ideje itt volt.

Igen, megérkezett a tavasz a pesti piacra és a pesti polgár kőnyhája. A szakácskönyvek tudós írói már nagyon ajánlgatják, hogy hargyunk fel a tavalyi, fagyos krumpli használatával, mert már új krumpli is kapható a városban. Nagyon ajánlják a csirkepecsenyét, akár pörkölttel is és a böles ember, valamint a jó gazdasszony már most tróti a fejét azon, hol fogja husvéti sonkját beszerezni, hogy legalább a nagy ünnepeken megtarthassa a békébéli szokásokat.

Felgondolkozva hallgatom korai reggeleken annak a dunai hajónak a búgását, amely perenci pontossággal szokott megérkezni az élelmiszereivel.

MODERN BÚTORSZALÓN Ullői út 14, Baross ucca 11. sz.
Szolid, olcsó kiszolgálás. Gáspár Mándor

Telefonszám: J. 56-05

— Kicsoda?
— Egy nő... aki meg sem született... még a szépanyja sem él... úknak bölcsőjét most kopácsolják az ácsok... egymásé lesztek mégis.
— Mikor?
— Ha a kopár fa újra kizöldel... a szabád földön... a szabád fa.

A jósón további nem folytathatta, az ügyeseket tiszt közeledő lépései kongtak a folyoso kőköcskán, és a cigányasszonyt elhurcolták a cella felé.
A fogoly magára maradt a kivégzőfütt cellában. Volt ideje bőven az elmélyedésre és a magába szállásra, hogy gondolkodjon a cinyán nő ostoba és értelmelen jövendőmondásáról.
Hús szél kerekedett az uccán. Az cecetfa a börtönrud előtt, sáharozva lügette lombját, s a ruh árta a fára gondolt, amelyről Martinovics jövendőt... amelynek sudara az érig szökken... s amelyet imádni fognak az emberek.

Végigdött a prisenen. Számdiól az óra egyhangú ketyegését. Tavólról megszólaltak a harangok. A kapitány-nak ismét eszébe jutott Martinovics idézete: — Nem fogok hallani többé a harang szavát, amelynek kongása mindig annyira gyűlöletes volt a fülednek. Lazkovics sírva fakadt. Lelke tiszta volt és áhitatos, mint gyermek-katona korában, mikor először vitték a hardterre.

Könnyel hajnalig sem tudtak elapadni. Maga sem tudta hogy miért.

Harmadnapra lefejezték. Büszkén és dacosan hajította a fejét a hóhérbárd alá: a hús Generalis kaszálóról: amelyet ettől a naptól Vermezőnek neveztek. (Folytatása következik).

A Polgárt a polgárnak írjuk.

Ne Imádj idegen lésteket. Polgári politikusok után haladj és polgári lapot olvas!

mintha még mindig „bőkebeli” étvágy volna Pestnek. Mintha még mindig piaci életet folyósának a tavasz eledeleit kinalgató kofák sátrai körül. Pedig a legtöbb alkudozások még most is a tél uthagyott, búskomoly portékái felett folynak. Nem mernek hinni az emberek a tavaszban, akármilyen nagy nevetéslen várja őket a retek, akármint kínálkozik az új tojás. Csak a kofahajó jön fardhatatlanul, a víz színéig megrakodva. Ő tudja biztosan, hogy az íjedt pestiek majd megint csak nekibátorodnak az életnek. Hiába mondják Pesten keserves kőrásban a harangok és az emberek: Nincs pénzünk, nincs pénzünk... A tavasz növényei mégis csak kidugják a fejüket a föld alól.

A második evangelista (Lazkovics kapitány feltámadása)

Regény. Írta: SZEKULA JENŐ (2)

A rab arca elsötétedik.
— Jövendőt szeretnék magának mondani.
A katona csodálkozik;
— Ugyan miéért?
— Csak. Szeretném megtudni a sorsomat.

Az ő csodálkozott a kívánságon, de mégis teljesítette. A halálraítéltek már csak néhány órája vagon hátra, miért ne éllen vele kedve szerint. Meg volt hargya, hogy lehetőség szerint, már mindenben teljesíteni kell a foglyok kívánságait.

Történetesen a kaszárnya előtt lézengett egy vén cigányó, aki szokás szerint szerelmi postákat vitt meg hozott és csekély értékű rézrobolusokért jövendőt mondott a katonáknak.

Az agnó, aki színes rongyokban olyan volt, mintha valami alvilági mocsárból buroclták volna elő, soha életében nem hallott Martinovics apáról és Lazkovics eszárói kapitányról — valamint ama pokoli katekizmust sem olvasta soha, amely emó viltöz és hírneves férfiaknak delebe fog kerülni, mégis sapadozott és lába térdben megrögzött, hogy végighurcoltatva a nyirkos folyosón mezállították a vasrácsos cella előtt, — rhonnan mintha a kripták fuvalma csoport volna az arcába.
— Hát kinek jövendöltek?
— A rab úrnak.

De nem volt szabad átlépnie a cella küszöbét. A kapitány arát nem láthatta. Lazkovics csak a kezét uoythatta ki az ajtó szűk hasadékán; nyitott tenyereiből fogják kiolvassni a sorsát.

A cigányó mereven bámulja a szézeslyes, furesa és girbe-görbe vonalakát, amelyek beerezik a halálraítéltek kapitányának kardforgatásában megödzett kezét. Elainte halk és értelmelen szavakat mormol, — mintha alvilági hatalmaságokat idézne, kéőbb mintha szent tűz szállotta volna meg és szeme maoskaszéri pupillát, túlvilági látás tágítaná kerekre, — nyitlan és értelmelen mondja:

A Te vagy az evangelista!
A rab alszóp. Ezzébe jut Németh János dörge-delmis vődöszede, amelyben Martinovicsot a pokol igrőknöknek nyilvánították, és őket jelölt meg az őrdög evangelistának: Hajócszt, Lazkovicsot, Szentmarjart és Sigray grófol. Most mégis furesa volt a kőnyvedező nember, tudatlanságában elejtett Kijelentése, hogy ugyanavval a szóval illet, mint a vād úrfőszás.

A szíved felénk... — durusolja az agnó — íjeden és észvesztően kalapál... sok könnyed kiomlott de még több vérad fog omlani.

A kapitány régen elmúltot ifjúságára gondolt. Mikor kikerült a Theresianumból — még valóban jámbor és elfogult ifjú volt. Mikor a hardterén először pillantotta meg a retentő külsőjű törököt; imádkozni kezdett és könnyei zápor módra hullottak alá halovány lilomarcán. De már a szíve kemény és hideg, mint a vas, — imádkozni is elefejtett; jőzanul és derűsen néz a hóhérbárd elé —; mintha csak valami vadászkirándulásra menne.
— De van egy nő, aki rád gondolt és szeret. Tündéri szőke asszony.

Leitersdorfer D.

és Fia cs. és kir. udvari szállítók Szervita tér 5

brit, skót és ír

női és férfiszővetkülöteggések eladás

A tavasszi és nyári ujdonságok megérkeztek

Tűz ellen biztos a harcód, Hogyha veszel MINIMAX-ot.

MAGYAR MINIMAX RT.
VI., Rózsza ucca 85. • Telefon: 37—31.

BUTOR legolcsóbban RUBIN-nál VII. Wesselenyi u. 47

Sternberg
KIRÁLYI UDVARI HANGSZERJÁR
Eltörpörjük a régi árákat!

Demokratapárti tagoknak 10% engedmény

BUDAPEST
VII. RÁKÓCZI-UT 00. (JAJTALONA)
A KÜLFÖLDI LEGKIVÁLÓBB ZONGORÁK
ELŐKÉLŐ SZALONJA

SZAKORVOSI rendelői vér- és nemi betegségek, szifilisz, ezüst salvarsán oldás. Rendelés egész nap. Rákóczy út 32. sz. I. em. I. Hőköszel szemből

KÖZGAZDASÁG

Milliárdos károk érik az államkincstárt a pénzverde felállításának huzavonója miatt

A kormány nem tud érvényt szerezni a minisztertanácsi határozatnak

Az állami pénzverde a háború előtt az ország gazdasági életének egyik legimpozánsabb, s legkarakterisztikusabb szerve volt. A Balkán-államok hosszú ideig át az egykori körmebányai pénzverdéből szerezték az ércpénzeiket. Ki ne ismerne a levantei forgalom hatalmas meréti Mária Terézia talárait, melyeket már több mint másfél évszázad óta állított elő a körmebányai pénzverde, s amelyekből millió meg millió darab van forgalomban a messzi Keleten. A Mária Terézia talárait épp oly áhítattal teszik felre az arab, mint a görög, vagy bulgár kereskedők.

A beökölést megelőző időkben a magyar kormányzatnak sikerült a szinte felülelhetetlen értékű pénzverő berendezést, az unicumzámú menő gépeket, formákat s érmegyűjteményt csaknem hiánytalanul Budapestre elhozni. Most, hogy a kormány hosszú huzavona után mégis csak el fogja magát szánni a valutareform megalkotására s ezzel kapcsolatban rövidesen mégis csak sor fog kerülni az ércpénz előállítására, természetesen a kormányzat új hól fel akarja állítani a pénzverdét. A mostani költségvetés máris 700.000 aranykoronát bocsát a pénzverde felállításának költségeire s „papíron” már bizonyára ismét megkezdte működését ez az állangazdasági szerv.

Kathreiner Kneipp Maláta kávé

A pénzügyminisztérium többszöri sürgetésének hatása alatt végül is a kormányzat úgy intézkedett, hogy a Hungária és Ciliói út kereszteződésénél levő József főherceg lovassági lakatnyát kell az állami pénzverde rendelkezésére bocsátani. Azóta már jó egyhónyán hónap tel el, de a határozat nem tudott

Az állam újabb konkurrenciája a magánvállalatokkal. A Fővárosi Személtűzvarozó Vállalat — mint értesülünk — a közeljövőben a nyugati metropolikus mintájára, teherautók segítségével fogja a tevékenységét folytatni. A köz- és állami üzemek egész sora fogja ezenkívül rövidesen teherautókkal ellátani magát, ami ma már a modern üzemeknek szinte nélkülözhetetlen tartozéka. Eddig rendszerben is volna a dolog. Mindössze az a fura, hogy most maga az állam is attér a teherautók gyártására, s amár a meglévő három beföldi gyár a kapacitásának egy töredékével is bőven el tudja látni a teherautókban mutatkozó szükségletet, a MÁV. Gépgyár mégis rövidesen be fog rendezkedni teherautók gyártására, mert hiszen a konjunktura kihasználása réferne egyszer az állami üzemekre is. Eddig főként a kereskedelem számára igyekezett az állam a szövetkezetek propagálásával konkurrenciát csinálni. Most úgy látszik az ipar is sorra kerül.

Die Woche

éimű német képeplap, mely az eseményekben inkább az endokéséret, mint a tanulságot keresi, ezen a héten leközölte egy német jótékonyági diákbaraknak a belső képet, melyet a társadalom a nyomorgó hámsdi diákok számára emelt. A barakcsobában nincsen főnyírás és nincsen pompa; ág, szekrény, aszfai, meleg és világítás; ez a barakcsoba egész felszerelés. De a diáknak, aki az asztal mellett könyvet jelté hajol, már ott van a fillér a — rádiónak a hadigója. Ez a kép ezáltal kivételesen nemcsak érdekes, hanem tanulságos is. Bizonyára nem tanulságos Németországban, mert ott természetes, hogy ma már a jótékonyág hajlékában is ottbont talált a rádió. De tanulságos nálunk, ahol az antiszemita lapok Németországból csak a Hitleréket és Ludendorffokat tudósítják, s ahol csak a horokeresztészet, az Erőberegerek és Rathenauok gyilkosait importálják hozniak, az újságok hasábján és a valóságban egyaránt. A hangos, jelszavában tobzó Németországban azonban más is van. Ott a horokeresztészek és a Ludendorffok kívül komoly polgári munka is van, aranyárnyak is van. polgári szociállpolitiká is van, rádió is van és a technikának a legújabb esodái már a jótékonyági hajlékban is levonultak. már a szegény emberek körében is taototta szükségének, hogy az olvasó figyelmét a mellékfórlómányra felhívja. Csak a mi szerónk akad meg rajta, ahol a telefon sem tudunk már megfizetni, ahol már villamosan sem tudunk járn, ahol a gázal és villanyal is a végsőkig ta-

valóra válni. Utóbb — február 1-én — aztán direkt egy minisztertanácsi határozat mondta ki, hogy a szóbanforgó lakatnyát záros határidőn belül a pénzverde céljaira át kell szolgáltatni. Ma már március vége felé vagyunk, de a lakatnya még mindig — dacol a minisztertanácsi határozattal.

Tavaly, az év vége felé egy előkelő milánói bankéeg kereste fel az állami pénzverde vezetőségét, s igen tekintélyes mennyiségű levante-tallért akart nála megrendelni. A rendelés folytán milliárdok folyhattak volna be az államkincstárba. A pénzverde azonban nem fogadhatta el a megrendelést — működési hely hiányában. A milánói bankéeg aztán kénytelen-kelletlen a sokkal tökéletlenebb felsze-

Bámulatosan olcsó izletes és kiadós

lősi bécsi pénzverdét kereste fel a megrendelésével. Az utóállamok is többiben érdeklődtek már a multban, hogy felkereshetik-e keménypénz megrendelésekkel a magyar pénzverdét, de hát egyelőre a pénzverde kénytelen volt kitérő válaszokat adni.

A József főherceg lovassági lakatnyában még mindig a katonai póstagalamb tenyészde s a központi anyagszertár nyer elhelyezést, nem szóva a civil Heros-autójavító műhelyről.

Ily körülmények között a pénzverde egyelőre kénytelen volt a MÁV-gépgyártót helyet kérni, hogy legalább 11 gépet felállíthasson. Erre főként azért volt szüksége, hogy a Jókai-émlékérmeket elkészíthesse. A pénzverde 18.500 darab emlékérmét készített el, amit darabonként 25.000 koronáért árusít. A befolyó összegek a Jókai-síremlék alapját fogják kiegészíteni. A pénzverde többi gépei pedig egyelőre a József lakatnya három istálló helyiségében vannak összesítelve, s ott várják az idők jobbra fordulását.

A kényszeregyességi eljárás újabb reformja. Az állam egyelőre nem óhajt konkrét formában segítségre sietni a földuldo kereskedelenek, hanem újabb normákat dolgoz ki a vízfelvételi folyamát szabályosabbá való tételére. A kormányzat merveven elzárkózik az elől, hogy az önhibáján kívül hajba jutott kereskedelem számára új hitelforrásokat nyújtson, ellenben a kereskedelmi minisztérium már nagyjából elkészült a kényszeregyességi eljárás újabb szabályozásával. Ennek legfőbb pontja az lesz, hogy a kereskedőknek özentül a hitelezővel egyezkednie kell, mielőtt a kényszeregyességi eljárás megindítását kérelmezné, s csak amennyiben ennek az eredménytelenségét igazolni tudja, fordulhat a bírósághoz a jövőben ilyen kérelemmel. Mitha a kereskedő eddig nem próbált volna fűldfához szaladgálni, s a hitelezőkkel valahogy közölszóra vergődni, mielőtt a bizonytalan kimenetű kényszeregyességi tárgyalásokba bocsátkozott volna.

karékoskodunk kell, ahol maholnap az élet legelemből kényelméről is le kell mondanunk, mert mindent megölnék a jelszavak s mert Németországban is a Hitlerék frázisait importáljuk, ahelyett, hogy behozhat volna a rádiót és behozhat volna azokat a szociállpolitikai törvényeket, amelyek a német polgárságot megmentik az elsüllyedéstől és a pusztulástól.

Két gyászruhás asszony

volt a főváros keddi, remélhetőleg: utolsó kögyűlés-pótló tanácsülésének, úgynevezett „nyilvánosság”. Két feleletbe ütözött szegény asszony jött el és szegényen leüttek az ajtó mellett. Hallgatták a tanácsúrakat és szemmel láthatólag úriak voltak. A tárgyalás gyors tempójában csakhamar ki kellett tűnnie, hogy mire. Valamiféle B-listán ábrósították az urakat, meg másokat is a főváros szolgálatából. Iskolásokok voltak, hivatalos terminológia szerint naplóírók állítottak. Ezeket csak úgy el lehet bocsátani, nyugdíj, végkielégítés nélkül. A főváros azonban mégis akart nekik valamit juttatni, de a belügyminiszter kifogást emelt a végkielégítés ellen, csak a harmadát engedélyezte. A két szegény asszony már most eljött a „közgyűlés”re, megtudni, mennyi emel-e valaki szót mellőlük. Nem tudjuk, eredményesültek-e, de bizonyos, hogy családtagjaink mentek, mert hozzájárulás nélkül nemcsinálta az úts a sorulat. A két szegény asszony hát elment. Nem mondhat meg, mit gondoltunk a város jelenlegi arairól. Bizonyos az, amit sokan, nagyon sokan gondolnak felülük.

Egy láda zsebkendőt

akort egy szállítóeg a közraklátrahál elraktározom. A közraklátrák állott is rendelkezésre, az elraktározásnak nem lett volna semmi akadály, éppen csak, hogy a közraklátrák vezetősége egy nyilatkozatot prezentált a szállítóegnek aláírás sággal, amelyben a cég tudomást vesz, hogy „egér- és patkányokozta körvrt a közraklátrák vezetősége nem felel”. A be-raktározásból természetesen nem lett semmi, illetőleg a cég misült, magánvállalatnál helyezte el az árut. A dolog azonban nem érdektelen. Nem hisszük, hogy van a világon közvállalat, mely úgy feleltül ilyen nyilatkozat aláírását mérni kéri. Csak Budapestben.

Szerencse a Kávészésésében

Hogyan vészítettük el Budapestet?

A fővárosi választások lelkes hangulatában, amikor a polgárság öntudata megteremtette minden körületben a demokrácia fellegvárát és a demokratikus ellenzék megnyúlésén eddig még nem tapasztalt lelkeség nyilvánul meg: talán nem árt elmélkedni azon, hogyan vészítettük el három évvel eszött Budapestet? Széltő hihetetlennek tűnik, ha ma visszagondolunk arra, hogy az Erzsébetváros — Budapest legpogátróbb népességű kerületé — nem állított fel listát a demokratikus polgárság képviselőinek és így történelmet meg, hogy a főváros legnagyobb kerületének kereskedői, iparosai és latsineirai,

a polgárság legliberálisabb rétege, tisznehet Wolff-párti városatyát küldött be a főváros törvényhatóságai bizottságába.

A polgárság széles rétegeiben már akkor is megvolt az öntudat. Nemcsak a Terézváros és Lipótváros polgáza igazolja ezt, ahol a demokráciának régi szervezeti voltak, hanem a Józsefváros is, melyben a demokráta párt maroknyi lelkes csapata rövid időn belül meg tudta szervezni a polgárságot és fényes eredményeket tudott elérni a választásokon. Legnagyobb hiba talán az volt, hogy sokan a polgárság vezetői közül nem ismerték fel a helyzet valódi jelentőségét és óriási területi voltak a fővárosnak, melyekben a polgárság szervezettel teljesen hiányoztak. A multak hibáinak feltárára a legjobb út a bakjok orvoslása felé és A Polgár következő száma

pontos statisztikákkal fogják megvilágítani a három év előtti választás hibáit.

és be fogják bizonyítani a polgárságok: hova fajul, ha a polgárság nem szervezettel és nem teljes öntudattal áll esztasorba akkor, amikor az érdekeiről, a boldogulásáról kell döntenie.

Egyik üzem a másik ellen

Mind a kettő fővárosi üzem: az egyik a temetkezési üzem, a másik a hirdetővállalat. A hirdetővállalat tudvalevőleg monopolisztikus üzemé a fővárosnak, hirdetésekét közölni Budapest területén köztérleten csak a székessővárosi hirdetővállalatnak van joga. A főváros most igyekszik a másik üzemét: a temetkezési üzemét is monopolisztikusá tenni. Egyelőre azonban vannak magántemetkezési vállalatok s a főváros ezekkel kegyetlen és sokszor kegyeletlen harcot vív, főleg az egyikkel: Trom Aladarral. S most kapcsolódik bele az egyik fővárosi üzemek ebbe a harcába a másik fővárosi üzem: a hirdetővállalat. Trom Aladar a maga éegét ajánlani igyekszik s teszi ezt — a fővárosi hirdetővállalat útján. Hirdetéseit ott látjuk lakati bekerítőt hirdetőtáblákon s a fővárosi hirdetővállalat egyéb alkalmazottaságain. Ott láthatja mindenki s akinek van érveke a pikantériák iránt, mosolyog. Mert megmosolyogni való, hogy hogyan segíti az egyik fővárosi üzem azt, aki ellen a másik minden erejével harcol.

Emléktáblával

örökíti meg a fővárosi köztisztviselők hivatal a maga hósi halottainak emléket. A tero szép és kegyetes. Egyik-másik fővárosi iskola és egyéb fővárosi intézet is megcsinálta vagy készül megcsinálni, hogy emléktáblát állít a maga hósi halottainak. Ezenfelül pedig a székessőváros szintén készült emléktáblát állítani az összes székessővárosi hósi halottainak, tehát azoknak is, akiknek már van vagy lesz emléktáblájuk ebben vagy abban az intézetben. Erős az érsükünk a kegyelet iránt, de úgy gondoljuk, itt egy kicsit sok történik. Ha minden egyes fővárosi intézet vagy intézmény úgyis megörökíti a maga hósi halottainak emléket, akkor ez éppen elég lehetne s nem kellene még tetésbe egy külön központi megörökítés. Vagy megfordítva.

SZÍNHÁZ

Az Unio vendégjátéka Párizsban

Valahányszor valamelyik színházunk tőköltes és világviszonylatban felülmúlhatatlan előadással örvendeztet meg a közönséget és kritikát, sajnálkozva állapítjuk meg, milyen kár, hogy ezeket az előadásokat és ezeket a színházakat nem ismerhetik meg külföldön a közönség szélesebb rétegei és csupán itt jár idegenek és színházi emberek elragadtatót nyilatkozataiból tudjuk meg, hogy a magyar színházat az első a világon és Budapest a világ első színházi városa.

Most azután alkalom nyílik arra, hogy a magyar színházművészetet a külföld is megismerje és egyik színházi csoportunk az Unio, él is az alkalommal. Majus elején nyílik meg Párizsban a színházi díszítő-művészet kiállítása, mely be fogja mutatni a színház fejlődését a legregibb kortól napjainkig. Ezen a kiállításon lesz egy színház is, melyben felváltva fognak szerepelni a kiállításban résztvevő nemzetek színházai. A vendégszereplő nemzetek között ott lesz Magyarország is, amennyiben tárgyalások folynak abban az irányban, hogy az Unio él esőn itt darabot mutasson be a párizsi közönségnek. A darabokra nézve még nincsen döntés, de az máris bizonyos, hogy a „János vitéz” és a „Mészekalás” valamint az „Altona” az elbámuló darabok között lesz. Valószínűleg ha fognak mutatni két Párizsban játszott francia vígjátékot is a Belvárosi Színház együttesével, hogy a francia közönségnek alkalma legyen összehasonlításokat tenni a mi interpretálásunk és az eredeti francia előadás között.

A feleségem babája a legmulatságosabb és a legdallamosabb operett. *Fauly Ilona, Somogyi Nusi, Nádor Vendrey, Boross* együttese a legjobb előadás a *Blaža Luiza* színházban.

A „Csillagok”, *Zlatož* Lajos nagyszerű szimfónia legközelebb színház és vasárnap kerül színre a *Vígcsinhaban*. Az újdonság hálás főszereplő ezúttal is *Vársányi Irén, Gudi Franciska, Lukács Hegedűs, Bajnai Kúrti, Szerényi Balassa, Dénes, Bardi, Földényi, Dossa, Fenyő* játszóik.

A szezon, legnagyobb művészi élménye: *Ózsi szeretem* a *Románsszezon* színházban.

En már ilyen vagyok, a *Belvárosi Színház* briliáns mulatságos bohózatiskere *Titkos Ilona, Gombaszögi Ella, Kertész, Tarnay, Gárdonyi* remek együttesében pénteken, vasárnap és hétfőn.

Vasárnap délután: „A nótás kapitány”. A *Fővárosi Operett Színházban* vasárnap délután a nótás kapitányt, *Farkas Imre* népszerű operettjét adják az ismert nagyszerű szereposztásban. Méréskel helyárak.

Péntektől Mozgóképek-Otthon Péntektől
Március hó 27-től április hó 2-ig (csak egy hetig)
Előadások 4, 6, 8, 10 órákor
DANTE: POKOL Előadások 4, 6, 8, 10 órákor

A Városi Színházban vasárnap délután *Pellő* Imrével az *Iglói diákok* kerül színre mérskelt helyárakkal, mely *Farkas Imre* bájos diáktörténetének huszadik előadása lesz.

Kosáry Emmy, Honthy Hanna, Király Ernő, Rátkai Márton klasszikus operettegyüttese szezoncíműje *A császárné apródja* előadásának a *Király Színházban*, *Kosáry Emmy* bűvös játéka és esodlatos ének-művészetével teljes mértékben érvényesíti *Battykay Ákos* mesteri melódiait. *Honthy Hanna* a flüszelésznő szerepében elbámulóan kedves, mulatságos és rokonszenves. *Király Ernő* új szerepében is a tőköltes operett-bonivant mintaképe. *Rátkai Márton* kómikái senjénje az egész vonalon győzött.

„A császárné apródja” — közönségcsiker. *Battykay Ákos* új operettjét kezdte mutatni be a *Király Színház*. Virágóerdő a színpadon, vastapos, áttápsolt felvonások, szakadatlan újrások voltak külső ismérvei a nagy közönségcsikernek, amelyet a második előadás táblás háza nemcsak hogy megárvá telt, hanem lelkesen fogadott.

Nézzé meg a hirdetőoszlopokon a Városi Színház helyárait.

Az 1925. évi autómobilvilágbiennálé. A Nemzetközi Autómobilvezetőszög (IACR) a világbiennálé sárgi cím elnyerésére tervezett akként reformálta meg, hogy az csak annak adományozható, aki országának Grand Prix-én kívül még két másik ország Grand Prix-én is résztvesz, illetőleg azokon a legkisebb pontszámmal szerepel. A győztes 100.000 frank értékben részben díszdíjjal, részben készpénzzel jutalmazt kap, s csak a következő nyugalmon díj kiosztásáig viselheti a világbiennálé címét. 1925-ben Olaszország vállalta magára a döntő versenyek rendezését.

Autógyártás a filmen. Nemrég tartotta a KMAC második modelldalját a Corvin mozgóképszínházban. „Hogy készül egy autómobil” című film a MÁG hazai autómobilgyár nagyüzemében készült. A film bemutatja a gyár munkáját, a készített autómobilok felépítését, a gyár munkáját, a készített autómobilok felépítését, a gyár munkáját, a készített autómobilok felépítését.

Ujlabb világrekordok. A világ legjobb pályáján a montlhery-ly mezdöntötték az eddigi háromórás világrekordot: az eddigi 491 km 529 m, új rekord 496 km 64 m, a második rekord (eddigi) 500 km 3 óra 1 perc) új rekord 3 óra 2 perc és 28 másodperc.

SPORT

× Vívás. A főszezonbajnokságot a MAC nyerte meg: II. Tiszti VC; III. és IV. lett az NVC, melynek csapata csupa fiatal vívóból állt és a BBTE. Ismét szomorúan konstátálták a főszezonbajnokság kiérdemelését, hogy a közönség nem érdeklődik küzdelmeit a vívás és különösen nem a tör iránt. A szerdai II. oszt. *karcsapatbajnokságban* már nagyobb számú publikum volt jelen, mely a csapatok híveiből állt. A Tisza VC fölényesen nyerte mérkőzését. A második hely jogos aprósnál a Tiszti VC és a RAC. A mérkőzéseket szombaton folytatják Attila uea 2. alatt.

× A MAC 50 éves jubiláris versenyének tömörközéseit, mely apr. 1. 2-re volt kiírva, el fogják halasztani. A kardversenyek apr. 3., 4., 5-én tartatnak meg, ünnepélyes keretek között. A régi és előkelő klub gyönyörű tiszteletdíjakat juttat a döntők résztvevőinek.

Kiskomédia ROTT és STEINHARDT
teljéprével a marhács műsor. — Kezdeté 7/9 órákor.

RÉSZLETFIZETÉSRE szalonok szalngar-
nitrak, matracok
lakarok garatitit jó minőségben, Magyar éca 8 kárpitonás
Szalonok, szalngarmitak matracok, lakarok 20-ot ocsobban
mint b. rhól Róck Szálngar uea 37. szám alatt, a kárpitonás

Külföldi illatszerek és kozmetikai különlegességek BALASSAHUNGÁRIA
DROGÉRIA Budapest,
VIII. József körút 13

Engedményes árban hangszerek és gramofonok a Nemzeti Demokrata Pártkör tagjainak Lemez újdonságok legnagyobb raktára
Hangszer-Otthon
FEKETE MIHALY
Budapest VIII. kerület, József Körút 9. szám

URÁNIA!
péntektől március 27-től
ELŐADÁSOK: hétköznap: 5, 7/8, 9/10
vasárnap: 1/4, 1/6, 1/8, 1/10

Alice Terry, Rex Ingram
Asszonyok, ha szeretnek
Filmregény 7 fejezetben
Francesca Bertini egyetlen filmje
Violante és az ördög
Fantasztikus filmjáték 7 fejezetben

AUTOMOBIL

Autómobil- és motorkerékpárkiállítás az idel teny-észallatváson. Megemlékezőnk már arról az osztallan nagy érdeklődésről, mely a fővárosi iparcsarnokban rendezendő májusi nemzetközi autómobilkiállításunkat megelőző. Az idel tartással tenyész-alkiállításról volt alkalmunk néhány bel- és külföldi gyár mutatóványdarmját megtekinteni, és az érdeklődők nagy tömege máris biztosítja autómobilkiállításunk sikerét. Elsősorban különféle „traktorok” tűnnek fel. A legnagyobb érdeklődés a legújabb típusú hatalmas „Fordson” traktorok iránt mutatkozik, de meglepetést keltett egy látnivaló Renault-traktor is. Az előbbieket Hahn Artúr és Társa cég, az utóbbit a kis Renault és Rába-személyautóval egyetemben a Reimsnautógyár Rt. állította ki. Sok nézője akad a Francia-Magyar Autómobil Rt. heronyótalpas Citroën kocsijának is. A Violante Rt. Lancia-gyorsteherkerei alvázai és egy Alfa Romeo-traktorral keltett feltűnést. Külön kell megemlékezőnk a hazai MÁG-gyár kiállításáról, melyben legkülönfélébb gyártmányai valaközösen felállított produktát, mint a hazai autópáner múltó reprezentánsa. Vigil meg kell említezőnk a Laurin Clement, Rába és Sedan gyártmányokból. Az Apart Autó Rt. kiállított egy 1 1/2 HP-s és egy 2 HP-s le Giraupner motorkerékpárt, továbbá az amerikai Goad Teny-gyár képviseletében cord- és ballongautókat.

• I. „A főpénztáros úr”. — II. „Csendélet”. A *Vígcsinhaban* vasárnap délután *A főpénztáros urat*, *Flers és Callovet* pompás vígjátékát adják. Ezt követi a *Csendélet*. *Molnár Ferenc* végtelenül mulatságos színeskomédiája. Az előadást mérskelt helyárakkal tartják.

• Hétfőn este lesz a „Fraskita” 25-ik előadása a Városi Színházban. A diadalmas *Lehár*-operett főszereplő a hétfői jubiláris előadás is a premier nagy szerzője szereplő: *Serák Márta, Gábor József, Sziklai József, Molnár Vera* és *Sirmay Vilmos* játszóik. Vezényel: *Stephanides Károly*.

• „Fraskita” — világláger — Városi Színház. Szőre kerül minden este fél 8 órákor, hétfőn este 25-6 óráig.

• „Magnette” a Magyar Színház újdonsága. A *Yeneger*ek óta, mely a budapesti színházak egyik legnagyobb sikere volt, *Pástor Árpád* új színdarabbal nem jelent meg a közönség előtt. Így tehát igen nagy érdeklődés várja „Magnette” című új szimfóniát, melyet a *Magyar Színház* júni 5-én pénteken, április 3-án mutat be parádés szereposztással. *Bajor Giz, Csorba Gyula, Törzs Jenő, Bóthay Giz, T. Oláh Bóka, Gombaszögi Irén, Kormendy, Toronyi, Derék, Vornai, Kónya, Pálos* és *Sározy* a darab szereplői. Az újdonság második képe a hatalmas, gazdag esztétikán „Magnette” esztétikájában játszik. A hátré, mint annak elője a „Tifnéc”, egy fégyezven elpusztul és báron megnemzékenül utasának érdekes és izgalmos kereti szerelmel regénye fölül be a színmű két képét. A teljesen új szerző, lelektani és drámai erővel felépített újdonság bemutatója a színmű él egyik eseménye. A „Magnette” bemutatójai a hét minden estején a színház nagy vígjátékiskere, a „Csibi” van műsoron, mely a premier után is a „Magnette”-kal felváltva fog szerepelni a Magyar Színház műsorán.

• A „Csibi” 25-ik előadása hétfőn lesz. Például rövid idő alatt jutott el első jubileumához a *Magyar Színház* mulatságos kasszardarabja, amely köztudomás szerint eddig mindig táblás házak előtt került színre. *Bajor Giz, Csorba Gyula, Mészáros Giz, Latabár, Z. Molnár* Csibi-együttesével felejthetetlen élmény.

Szöreltávoitítás hőlégcs aráról és egyéb kelle-
munka szók csakis „Ravizant”
hajtávoitával érhető el. Teljesen kipezítve a szál-
lakat és káros nyomeket nem hagy hátra, amiért
lehetőleggye vialánk. Ár 4000 korona. *Hoter Regina*
arcpólitit vialánk. Budapest, VII. Erzsébet-körút 24

KAMARA Lia Mara új attrakciója: **SIBYLL** 5 fejezónás
Valcer- király Előadások 10, 7/7, 8 és 10 órákor
műsora: március hó 27-től április hó 2-ig *Biedermeier reg. 6. fekv. Főszereplő: Káthe Hark és Walter Szék*

Lipótvárosi Demokrata Kör tagjai részére izletes házikoszf Leves *Sült, kórtés* *tészta vagy sajt* naponta 12 órától 3 óráig!
Menü: 22.000 K *Fischer J. vendlégő*

Villányi pezsgő (Schauhauburg-Lippe herceg udv. pincéje) 1911-es és 1913-as töltés.

Zongorát—Pianinót *de vegrin mig* **Reményi** *előszárag zongora telépt meg nem létező* Budapest, VI. Király uea 38. Hangozás, pvidás, vétel, cseré, becézés, beakarozás

Háló, ebédlő, *örizsoba,* meglepő olcsó árban **ORION, Andrassy út 52.** Bejárattól Ebtös uecában

POLGÁRI SZERVEZKEDÉS

DEMOKRATA NAPTÁR

Péntek, márc. 27.

A Demokratikus Szövetség a Józsefvárosban, Scala kávéház (7). — A Demokratikus Szövetség a Lipótvárosban, Minakészítők Egyesülete, Visegrádi uca 40. (7). — A Demokratikus Szövetség gyűlése, Nyomdász-otthon, Gutenberg-palota (7).

Szombat, márc. 28.

Központi Demokrata Kör. Politikai est (8). — Belvárosi Demokrata Párt. Hangverseny (8). — XVIII. vál. ker. Tagvató (8). — Központi Demokrata Kör. IX. vál. ker. Demokratikus Szövetségének gyűlése (8).

Vasárnap, márc. 29.

III. k. Demokrata Kör. Demokratikus Szövetség gyűlése (d. e. 4.). — Lipótvárosi Demokrata Kör. A Demokratikus Szövetség gyűlése (d. e. 10.). — XIX. vál. ker. A Demokratikus Szövetség gyűlése (11.). — XVII. vál. ker. A körzeti elnökök és előadók ülése (d. e. 11.). — Központi Demokrata Kör. X. vál. ker. A Demokratikus Szövetség gyűlése (10.). — VII. vál. ker. Demokratikus Szövetség gyűlése. Mária Valéria uca 12. (10.). — XVII. vál. ker. Demokrata Kör. Demokratikus Szövetség gyűlése (9-12.). — XVIII. vál. ker. Demokratikus Szövetség gyűlése. Friedmann-vendéglő. Tekli tér és Lujza uca sarkán (10.).

A Demokratikus Ellenzéki Pártok naggyűlése a XV. vál. kerületben, Imperial mozgó, VII. Dembinszky uca 54. Szónokok: dr. Benedek János és Propper Sándor (d. e. 10.). — A Demokratikus Ellenzéki Pártok naggyűlése az Erzsébetvárosi Demokrata Körben. VII. Thököly út 80. Szónokok: dr. Benedek János és Kabók Lajos (d. e. 11.).

Kedd, márc. 31.

XVII. vál. ker. Kereskedő- és iparosgyűlése. Szónokok: Vértés Emil, dr. Dóczy Sámuel, Vitéz Aladár (7).

Szerda, ápr. 1.

Munkás-otthon. Ferenc tér 1. Demokratikus Szövetség naggyűlése (7). — XII. vál. ker. Tagvató vacsora (8).

Csütörtök, ápr. 2.

XVIII. vál. ker. A Demokratikus Szövetség gyűlése (7). — XIX. vál. ker. Nögyűlés (7).

Péntek, ápr. 3.

A Demokratikus Szövetség a Józsefvárosban, Scala kávéház (7).

Szombat, ápr. 4.

Központi Demokrata Kör. Tagvató (8).

Vasárnap, ápr. 5.

A Józsefvárosi Demokrata Párt naggyűlése. Régi képviselőház. Főherceg Sándor uca 4. sz.

A Demokrata Párt szervezetei

Országos Nemzeti Demokrata Párt (VI. Teréz körút 7. Telefon 25-19, 198-05).

I. ker. Demokrata Kör.

I. Kelenföld-Lágymányosi Polgári Kör (Gellért kávéház. Telefon J. 55-47. Pártnap: szerda).

II. ker. Demokrata Kör (II. Margit körút 40. Tel. 42-88. Pártnap: kedd).

III. választókerületi Demokrata Pártja (II. Margit körút 40. Pártnap: kedd).

III. ker. Demokrata Társaskör (III. Kulcsár uca 1. Pártnap: szerda).

IV. Belvárosi Demokrata Pártkör (IV. Magyar uca 59. Pártnap: csütörtök).

Lipótvárosi Demokrata Kör (V. Koháry uca 4. Tel. 62-76. Pártnap: kedd).

Belső Lipótvárosi Demokrata Kör (VII. vál. kerület, V. Koháry uca 4).

Központi (VI. ker.) Demokrata Kör (VII. Teréz körút 7. Tel. 25-10, 198-05. Pártnap: szombat).

XI. választókerületi Nemzeti Demokrata Pártja (Teréz körút 7).

Angyalpöldei Polgári Demokrata Kör (XII. vál. kerület, Úteg uca 4).

Demokrata asztaltársaságok: I. Reiss Dévid Asztaltársaság (Karikás vendéglő). — II. Demokrata

Asztaltársasága (Központi Demokrata Kör, összejeletel csütörtökön). — III. Bathory Asztaltársaság (Bathory kávéház, összejeletel hétfőn). — IV. Bródy Ernő Asztaltársaság (Blaška vendéglő, Szív u.). — V. Turul Asztaltársaság (VI. Szondy u. és Felsőerdő ut. sark, vendéglő, összejeletel szerdán). — VI. Polgári Jólétköny Asztaltársaság (Lovrana kávéház). — VII. Első Budapesti Asztaltársaság (Teréz körút 7, Kőműves vendéglő, összejeletel kedd).

Erzsébetvárosi XIII. Választókerületi Demokrata Pártja (VII. Rákóczi út 18).

Erzsébetvárosi Demokrata Kör (XIV. vál. ker. VII. Király u. 63. Tel. J. 119-57. Pártnap: csütörtök).

Erzsébetvárosi Nemzeti Demokrata Pártkör (XV-XVI. vál. ker. VII. Damjanich u. 51. Tel. J. 45-29. Pártnap: szerda. Társasvacsora: szombat).

Erzsébetvárosi Demokrata Kör (XVI. vál. ker. VII. Thököly út 80. Tel. J. 81-24. Pártnap: szerda).

Zuglói Polgárok Demokrata Kör (Schultheisz-vendéglő, zuglói villamosmegállónál. Pártnap: csütörtök).

Józsefvárosi Nemzeti Demokrata Párt választási irodája VII. Rákóczi út 59. Telefon: József 18-03.

Józsefvárosi Nemzeti Demokrata Pártkör (XVII. vál. ker. VIII. Rákóczi út 41. Tel. J. 94-93. Pártnap: kedd. Társasvacsora: szombat).

Józsefvárosi Polgári Demokrata Kör (XVIII. vál. ker. VIII. Déry u. 16. Pártnap: csütörtök). Minden hó első szombatján kultúrrelési és társasvacsora. Szerdán és pénteken ifjúsági est.)

Józsefvárosi Nemzeti Demokrata Pártkör (XIX. vál. ker. VIII. Baross u. 84. Telefon J. 110-11. Pártnap: szerda).

Ferencvárosi Nemzeti Demokrata Kör (IX. Ferenc körút 1. Tel. J. 49-73. Pártnap és társasvacsora: csütörtök).

Külös Ferencvárosi (XX) Nemzeti Demokrata Kör (Meszlényi kávéház, Üllői út 95).

Köbányai Nemzeti Demokrata Párt (X. Liget tér 2).

Ujpesti Nemzeti Demokrata Párt.

Rákospalotai Nemzeti Demokrata Párt.

Pesterzsébeti Nemzeti Demokrata Párt.

Kispesti Nemzeti Demokrata Párt.

Monori Nemzeti Demokrata Párt.

Miskolci Nemzeti Demokrata Párt.

Györi Nemzeti Demokrata Párt.

Mi újság a pártkörökben?

— A III. ker. Demokrata Társaskör márc. 23-án, hétfőn tartotta X. kultúrrelését. Fehér Artúr színművész hatalmas erővel előadott versei. Egy Irén mélyen átérett zongorajátéka. Sárossy Mihály gitárkísérettel előadott dala szerepeltek a műsoron.

— A Belvárosi Demokrata Párt csütörtökön, március 27-én politikai vacsorát rendezett Posta Sándor dr. előlki meggyőztetője után dr. Kerpel Jenő az est szónokát, Benedek Jánost üdvözölté, ünnepeve benne az embert, a politikusát és a poétát. Utána Benedek János szólt fel, aki utalt arra, hogy Petőfi Sándor eszméi a Belvárosból indultak ki és ezekhez kell visszatalálnunk. Kreutzer Lipót dr. Ausztria viszonyait állította szembe a mi viszonyainkkal. Ott okos gazdasági politika folyamánynaként olesőbbak az elsőrendű szükségleti cikkek, mint nálunk, ezzel szemben magasabbak a fizetések. Dr. Simonyi Simon felütkéz arra kérte a jelenlévőket, hogy az ajánlasi íveket írják alá. Treiber Márton dr. volt az utolsó szónok, aki a polgárság és munkásság adó- és véráldozatáért általános és titkos választófogót követelt.

— A Belvárosi Demokrata Párt márc. 28-án, szombaton, műsoros családi estét rendez, melyen Szabados Piroks színművész és Hollósi Ferike hegedűművész szerepelnek. Belépődíj nincs, a menü ára 20.000 korona. Vendégeket szívesen látnak.

— A XII. vál. ker. Demokrata Köré ápr. 1-én, szerdán, tagvató vacsorát rendez, melyen Kicseszt József üdvözlő az új tagokat. A vacsorán megjelennek Pakots József és Györky Imre dr. neuzetgyűlési képviselők is.

— A Demokrata Párt XIII. vál. kerületében, „Belső Erzsébetvárosi Demokrata Kör” cím alatt Rákóczi út 36. sz. (volt Yldik-kávéház) f. hó 24-én tartotta meg alakuló közgyűlést, amelyen a párt elnökvé dr. Fábán Béla nemzetgyűlési képviselőt, Ledermann Mór és Kreiser Jenő, ügyvezető igazgatójává dr. Zoltán Gvulát, főtákká dr. Fodor Józsefet választották. A közgyűlésen több szervezet jelenléte be csatlakozását. A választókerület tekintélyes számú iparoscsoportha nevében Famos Henrik üdvözölt a meglátogatás és a szervezet elnökségét, Kasztriner Mór és Fodor József felszólalása után, a nagy számban megjelent tagoknak Ledermann Mór, Kreiser Jenő elnökök és dr. Zoltán Gvula ügyvezető igazgató a Nemzeti Demokrata Párt üdvözlőtel tölmácsolták és a választási küzdelem eredményes végziküzdésére hívták fel őket.

Demokrata Testvérek!

A Nemzeti Demokrata Párt, mint a dolgozó polgárság anyagi és politikai érdekeinek hívott óre és évtizedeken át egyetlen képviselője, a fővárosi választások küzdelmeibe azzal az erős felkészültséggel megy bele, mely feltétlenül biztosítja azt az eredményt, melyet vezérünk utasítása mellett célul kitűzött.

A dolgozó polgárság gazdasági, társadalmi és politikai helyzete annyira kétségbeesett, hogy az újraépités munkája csak úgy indulhat meg és sokat szenvedett dolgozó polgárságunk helyzete csak úgy válik elviselhetővé, ha a pusztítás nyomán felgyülemltet romokat eltakarítjuk.

Demokrata Testvérek! Megindult az a nagy munka, melynek 30 éves munkánkban párja nem volt. Mindenkinnek meg kell tennie kötelességét!

Ellenségeink tábora fanatikusan dolgozik azon, hogy célunk megvalósításában megakadályozzan bennünket. Tömött sorokban kell a támadásokat fel fogjunk.

A nélkülözhetetlen anyagi eszközök megszerzése nagy áldozatot kíván mindnyájunktól.

Demokrata Testvérek! A legodaadóbb áldozatkészséget kérjük mindenkítől, hiszen a jövő reményeinek megvalósulásáért küzdünk. Adjatok! Hiszen adományotok nektek térül vissza áldással.

A párt céljaira szánt összegnek a Központi Demokrata Körbe küldendő. Átutalások a 48.312. számú postatakarékpénztári számlánkra is eszközölhetők.

A személyesen teljesített befizetéseket naponként este 6-8 óra között veszi át a pártnak Teréz körút 7. I. em. alatti levő központi irodája.

Nem végződhetik kudarcra harcunk! Erősítések a pártot azzal, hogy anyagiakban támogatjátok.

Aki ügyünket segíti, magán is segít. Budapest, 1925 március hó.

Hazaless üdvözléttel:

Vázsonyi Vilmos

dr. Bródy Ernő	dr. Benedek János
Pakots József	dr. Fábán Béla
Huska Vilmos	dr. Baracs Marcel
Gáspár Fülöp	dr. Körmeudy Gyula
Kakojay Károly	dr. Várkonyi Kálmán
dr. Wilhelm Adolf	dr. Gál Jenő
dr. Posta Sándor	dr. Vörösváry Miklós
Kreiser Jenő	Benedek Dező
Reisz Dávid	dr. Keönb Boldizsár
dr. Hajdu Marcel	Vágó Sándor
Zsombor Géza	Hann Arnold
dr. Vellor Ernő	dr. Körmöczy Zoltán
Magyar Miklós	

— A XVII. vál. ker. Demokrata Köré márc. 28-án, szombaton hangversenyt rendez, melyen Szöke Szabó és több ismert művész lép fel.

— A XVII. vál. ker. Demokrata Pártja márc. 24-én, kedden, vacsorát rendezett, melynek keretében Vitéz Aladár föltákar ismertette a választással kapcsolatos teendőket. A kormányzat arra hangsúlyt a kereskedők adófelállítás, hogy azon kereskedelem- és iparellenes intézkedéseket tartson fenn vagy támozsasson. Örümmel látja, hogy tömegesen csatlakoznak a körület demokrata szervezethez és vesznék részt úlésein olyanok, akik eddig nem voltak demokrata. Weiler Ernő dr. arról beszélt, hogy az ünneppapok után most jönnek a munka szürke békőcsnapjai, melyekön saját sorunk felett magunk fogunk dönteni. Tölünk függ mit hoz a jövő. Hajdu Marcel dr. rámutatott, hogy az ellenfél kapkodása legjobb jele annak, hogy mennyire gyengének érzik magát. A Demokrata Párt plakátjait sehol sem látál, mert erre büszke erőtudatában nincsen szükség, de az ellenfél elárasztja a várost plakátjaival. Tudja, hogy választóközömegek hatalmas tömegekben fognak az urak elé sietni és kivívják a győzelmet.

— A XVIII. vál. ker. Demokrata Pártjának tömegesen jelentkeznek felvételre az új tagok. Azok tisztelőre alkett márc. 23-án, hétfőn tartott választmányi ülést felvett a szervezet tagjai sorába, márc. 28-án, szombaton tagvató vacsora lesz, melyen az ünnepi beszédet Gál Jenő dr. tartja. Itt említjük meg, hogy a körület polgársága és munkássága csütörtökön, ápr. 2-án, a szervezet helyiségében naggyűlést tart.

FÉRFIRUKAK keveset használtak és újat legelőszobában kaphatnak
FROST, VI. kerület, Szerecsen uca 47. sz.

Hajszálatok keszeset használták, karra, végére kúrták, fejösségéig
Pótlás szappal, Budapest, VI. Andrássy út 28. I. em.
"MIRAZER" halottárványok szűkítésére utasítással
speciális szappal és vancsotleni szappal
Szépségápolás, Személcímzés, kvarzfénykezelések (Prospektus)

szadnyagvétel
Klein Gvul és Tsz
vasbütörágyban
Bpesti VII. Dob uca 38

